

Tanárok Éjszakája – „A lámpás én vagyok”

Helyszíni beszámolók¹

PEDAGÓGIAI JELENETEK

Kajári Gabriella² írja a Múzeumok Őszi Fesztiválja honlapján: „A hat héten át zajló kulturális fesztivál egyik kiemelt eseményének számító Tanárok Éjszakájának nem titkolt célja, hogy hidat verjen, vagy a már kiépített hidakat megerősítse az iskolák és a múzeumok között. A múzeumok inspirációforrásként kívánják megmutatni magukat az oktatási szakemberek számára, és az is a nem titkolt hosszú távú céljaik között szerepel, hogy az innovációra fogékony pedagógusok közreműködésével kineveljék a jövő múzeumlátogatóit.”³

Indokoltnak gondoltuk tehát a beszámolót erről az eseménysorozatról, amelynek jelentőségét talán a számok is bizonyítják: a programba idén 82 múzeum kapcsolódott be, 27 budapesti és 55 vidéki intézmény. Vagyis alighanem többszáz pedagógus vett részt egy olyan sajátos továbbképzésen az októberi péntek délutánon, estén, ami nem volt kötelező, pontokat sem lehetett érte kapni, a portfólióba sem lehet beírni, viszont akár komoly elkötelezettséget, megerősítést eredményezhet, alapos felkészülést adhat a diákok múzeumba csalogatásának tervéhez, e tekintetben is nyitottabb pedagógus-magatartáshoz.

Azt gondoltuk, hogy beszámolókat fogunk kérni a lezajlott eseményekről, bár későn fogtunk hozzá, lényegében az adott nap délutánján. Írtunk harminc múzeumnak, és kellemes meglepetésünkre majdnem mindenhol jött válasz, s így több mint húsz tanári, múzeumi munkatársi beszámoló érkezett, s természetesen képek is.

A beszámolók hangvétele határozottan jó benyomásokról tudósít, noha volt egy-két hely, ahova nem érkezett látogató, vagy nagyon kevés. A beszámolók egy részét képekhez csatoltuk, a képek nélkül érkező írásokból készült összeállításunk pedig az alábbiakban következik. A beszámolókat megszervező, író, küldő kollégák munkáját megköszönve, azt állapíthatjuk meg, ez egy olyan kezdeményezés, aminek alighanem komoly jövője van, kellene, hogy legyen, s talán komolyabb elemzést, számvetést is érdemelne; a magunk részéről ehhez is kínálunk anyagot. Meg persze mindenképp előtérbe tájékoztatásképpen és múzeumlátogatói kedvet ébresztőnek, mert a pedagógiának már rég nem csak az iskola az egyetlen hiteles helye, s a múzeumpedagógusok alighanem a pedagógusok családjának legfiatalabb, de máris nagyra hivatott tagjai.

¹ Az összeállítást készítette és a bevezetőt írta: Takács Géza

² A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Képzési Központ munkatársa.

³ <http://www.oszifesztival.hu/tanarok-ejszakaja-2014-ben-ujra.html>

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

Az Én tankönyvem, avagy hogyan lépünk Pósa bácsi nyomdokaiba?

A tavalyi *családlátogató tanösvény* után idén *Pósa bácsi nyomdokaiban* indulhattak el „az éjt nappallá tévő” óvónők és iskolai pedagógusok az észak-magyarországi faluban, a „Palócföldön”.

100 évvel ezelőtt halt meg a Nemesradnóton született *Pósa Lajos*, a gyermekirodalom megteremtője, *Az Én Újságom* című gyermeklap szerkesztője és Benedek Elek munkatársa, Dankó Pista nótáinak szövegírója, Móra Ferenc felfedezője, a Pósa-asztal működtetője, akit trónra ültetve Mese-királyként ezrek ünnepeltek a Városligetben 40. költői jubileumán.

Pósa bácsi tanköltészete nemzedékeket nevelt hitre, becsületre, emberségre.

A tankönyv nem csupán „mankó” a pedagógusnak és „tudásforrás” a diáknak. A nevelési folyamat szerves része, ha kellő alapossággal és szakértelemmel szerkesztik. A szövegezése, illusztrációi, lényegkiemelése, feladatai egy életre meghatározhatják a tanulás iránti igény intenzitását – persze ehhez olyan pedagógusra is szükség van, aki kellő mértékben és a megfelelő időben veszi elő az órán, hagyatkozik rá a házi feladat megadásakor.

A pénteki Tanárok éjszakája a nagy találkozások ideje volt.

Előzetes, a programjainkat szervező kérdéseink a következők voltak:

Kell-e tankönyvet használnunk? Milyen a jó tankönyv? Mi kell a szövegértéshez? Mit olvasson a gyerek? Mit olvas a tanár? Csábítanak-e az illusztrációk?

Milyen a jó kötelező olvasmány? Ki és milyen segédanyagot használ? A határon túli pedagógusok milyen magyar nyelvű tankönyveket használnak? A virtuális módszerek és a tankönyvek aránya milyen napjainkban? Mi alapján szerkesztik a tankönyvkiadók könyveiket? Hogyan kapcsolható össze az oktatás a tankönyvhasználattal, és milyen módszerekkel tanácsos azt kiegészíteni?

Miért kell megfogadnunk Pósa Lajos verses tanácsát: „Szeresd a gyermeked!”? – a 19 órákor kezdődött fórumon összegeztük az izgalmas koraeste tanulságait, mert „megérteni annyi, mint egyenlőnek lenni” – egymással, a szülőkkel és a gyerekekkel.

*Kustánné Hegyi Füstös Ilona –
ötletgazda(g) múzeumpedagógus, a program
szervezője*

„Ami régi, az még lehet jó”

A szervezők a regisztráción kérték, hogy hozzuk el gyerekkori, vagy a jelenlegi tanítást segítő kedvenc tankönyvünket, s másoknak is ajánljuk.

Pakó Máriával megzenésített Pósa-verseket énekeltünk. Pósa Judit bevezetett bennünket Pósa bácsi szerkesztőségébe, megnézhattuk *Az Én Újságom* első számait, illetve a jubileumi évben kiadott kiadványokat is.

Nyelvészeti kérdéseket is megvitattunk. Ifjú vezetőnk elmesélte, hogy nem is olyan régen „szépkiejtés” órán igyekeztek leszoktatni az iskolásokat a palóc dialektusukról. Ezt mindannyian igen káros gyakorlatnak tartottuk, őszintén bízom benne, hogy manapság ez az elszürkítő szemlélet már nem érhető tetten.

mert „megérteni annyi,
mint egyenlőnek
lenni” – egymással,
a szülőkkel
és a gyerekekkel

Szerencsére a fonémikái abcét bemutatató foglalkozást még be tudtam csempészni a programomba. Igen nagy élmény volt a réges-régi tankönyvet lapozgatni, de legfőképp: kipróbálni a palatáblán az írást. Jó sok év után most visszhangoztak fejembem nagymamám szavai:

bárcsak lehetne valahol egy palatáblát kapni! Ezt többször hallottam Tőle – óvodás koromban tőle tanultam meg írni, s olvasni –, de mert fogalmam sem volt, hogy miről van szó, el is feledtem.

Most értettem csak meg, hogy mennyire praktikus volt ezzel az eszközzel begyakorolni az írást. Bizony, ami régi, az még lehet jó!

A jó hangulatú rendezvényt Pakó Mária zárta: Pósa Lajos megzenésített versét adta elő – „Magyar vagyok, magyarnak születtem, / Magyar nótát dalolt a dajka fölöttem, / Magyarul tanított imádkozni anyám, / És szeretni téged gyönyörű szép hazám.”, s tanította meg nekünk.

Tánczos Erzsébet tanár

„Pósa projekt”

Nagyon nagy öröm volt számomra az 1885-ben épült nemesradnóti lakóházban foglalkozást tartani a tanítók számára, hisz gyermekkorom legszebb játékos pillanatait éppen ennek a háznak a teraszán töltöttem a legszívesebben, mert a nagyszüleim lakták.

Abban az időben nem volt minden megengedve nekünk, gyerekeknek. Ki kellett érdemelni vagy könyörögni a helyet is a játszásra. A nagyanyám csodálatos pedagógiai érzékével viszont mindig tudta, hogyan motiválhat minket. A tiszteletet parancsoló szigort, az érzékeny segítő-

készséget és az odahajló figyelmet mindig megfelelő arányban tudta ötvözni. Ha kellett, szobát rendezett be velünk, vagy éppen boltot, valódi liszttel, cukorral és tojással, később mérleggel, hogy a játékkal az életre neveljen bennünket. A nagyapám

csendes megfigyelője, segítőtje volt az eseményeknek. Leginkább a játék végkifejleténél jelent meg, mint vendég, esetleg vásárló. Ma is példaértékű számomra az a törődés, gondoskodás és szeretet, amivel körbevettek bennünket. Tőlük tanul-

tam meg azokat az imákat, verseket és meséket, amelyeket Pósa Lajos írt. Az ebben a házban zajló élet időben egybeesik a költő felnőttkorának éveivel. Pósa a falu kultúrájából, az azt körülvevő természet szépségéből és az emberek szeretetéből, hitéből táplálkozva volt képes könnyed humorral, gondos odafigyeléssel értéket közvetíteni a gyermeklelkek felé.

A foglalkozásomnak két fő célja volt. Egyrészt egy új módszerrel azon ötletelni a tanítókkal, hogyan vigyük be Pósa lelkületét az iskolába. Másrészt azokat az alkalmakat, módszereket és eszközöket bemutatni, amelyekkel mi dolgoztunk a Bátikai Alapiskolán két éven át. (Projektet készítettünk, Pósa-meséket illusztráltunk, melyekkel rajzversenyekre és pályázatokra jelentkeztünk, egyházi éneket és imádságokat tanultunk, megismertük az életét, megkerestük az édesanyja sírját Nemesradnóton, iskolai újságot szerkesztettünk, amelyben közöljük a műveit, emléktúrát szerveztünk, könyvjelzőkön jelentettük meg a verseit. Megalakult iskolánkban a tanítók énekköre, hogy megzenésített verseit is megelevenítsük. Megtekintettük a Pósa-kiállítását, a Pósa-napon pedig bemutattuk néhány meséjét, melyre iskolánk alsó tagozatos osztályai fél évig

készültek. Az ehhez kapcsolódó anyagot pedig rögzítettük az iskola és az emlékévképfőiójában, illetve a munka során két könyvbe is sikerült bekerülnünk.) Mindközben a foglalkozás alatt a konyhából csodálatos házilekváros palacsintaillat áradt szét, és járta be nemcsak a szobákat, hanem az udvart is, így csalogatva ide a vendégeket. A készítője Joli néni, azaz édesanyám volt, a kemence tüzére pedig az öcsém figyelt. Egy pillanatra életre kelt a ház, az udvar, az est fényei pedig a régi lelkületet, a kályha melegségét, a nagyszülők simogató, áldott kezét idézték fel bennem. A szeretet mindörökre megmarad. Ezt éreztem én is és a résztvevők is, mert nagyon nehezen hagyták el a házat, a tisztaszobát.

Gyurán Ágnes tanítónő, Bártkai Alapiskola (Szlovákia – Felvidék)

TISZAFÜRED, KISS PÁL MÚZEUM

Könyvbemutató

Köszönettel vettük megkeresését, és azt a lehetőséget, hogy egy részt vevő tanár beszámoljon a ma esti tiszafüredi, múzeumbeli programról. Nem tudom azonban, élhetünk-e a felkínált lehetőséggel, mivel a rendezvényen részt vevő mintegy 30-35 főnyi vendég között csak 2-3 nyugalmazott, illetve ma már pályaelhagyónak számító – tehát könyvtáros, újságíró vagy muzeológus –, egykori pedagógus vett részt.

A múzeumpedagógiai programokról szóló előadás mellett ráadásul egy helytörténeti könyvbemutató is kapcsolódott

rendezvényünkhöz, Szuromi Rita: *Poroszló története* című könyvét ünnepeltük a szerző előadásával.

Dr. Vadász István múzeumigazgató

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

„Tanárként érkeztem, diákként tértem haza”

Ha mindennek és mindenkinek van már éjszakája, miért ne lehetne a tanároknak is? Bár ez az a napszak, amit a pedagógus dolgozatjavítással, órára készüléssel, uram-bosá' pihenéssel tölt, higgyék el, ez a program mégér egy pénteketest.

A Magyar Nemzeti Múzeumban Szabó Júlia múzeumpedagógussal beszélgettünk. Ami meglepő volt számomra, hogy egy olyan múzeumban, mint a Nemzeti, ahol az állandó kiállítás szó szerint állandó és hagyományos: sok-sok teremmel (gyerekenyelven: hosszú lesz és fárasztó), sok-sok vitrinnel (lefordítva: ne nyúlj semmihez!); hogyan lehet mégis élővé, interaktívva varázsolni egy-egy részletét. Színes és érdekes munkáltatófüzetek, feladatok, kiválóan felkészült, fiatal, friss múzeumpedagógusok

várják itt foglalkozásokkal a gyerekeket. Ezekből mi is kaptunk ízelítőt ezen az estén: középkori pénzermét vertünk, századfordulós illemtan-órán fesszengtünk, reneszánsz ruhákat próbáltunk fel

Sokat beszélgettünk arról, hogy mind általános, mind középiskolai diákok számára egy jól eltalált múzeumi óra hasznos befektetésnek bizonyul: kiválóan kapcsolódik a történelemórákhoz, ráadásul a száraz tényanyag helyett főleg

középkori pénzermét
vertünk, századfordulós
illemtan-órán
fesszengtünk, reneszánsz
ruhákat próbáltunk fel

életmód-történettel, a hétköznapi emberek életével foglalkoznak. A gyerekek kedvet kapnak a múzeumhoz, ahová anyuval, apuval is vissza lehet jönni. Esetleg olyan nebulók is megnyílhatnak ebben a múzeumi közegben, akiket nem tudunk szóra bírni a tanteremben.

Tanárként érkeztem, de most diákként, tele élményekkel tértem haza!

Mészáros Lilla magyar-történelem szakos általános iskolai tanár

MUNKÁCSY MIHÁLY EMLÉKHÁZ, BÉKÉSCSABA

SZÍN-TÉR-KÉP

2014. október 14-én izgalmas rendezvényen volt szerencsém részt venni, melyre vizuális kultúrával foglalkozó szakembereket invitáltak. Az összművészeti projektbemutatót a helyi Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola Iparművészeti tagozatának tanárai és diákjai hívták életre.

A workshop különleges divatbemutatóval kezdődött, amely a *Csuba Anita* öltözképtervező iparművész tanár által vezetett „Parafrázis” nevű projekt ötletgazdag munkáit mutatta be. Ezután interaktív kiállítás mellett kreatív tanítási módszereket ismerhettünk meg az előadó tanárok beszámolója alapján, melyek a tavaly nyáron folytatott művészeti workshop tapasztalatait, eredményeit mutatták be.

Novák Attila vizuális és környezetkultúra tanár *SZÉK-projektje*, megszemélyesítés és nézőpontváltás irányból közelítette meg a régi, leselejtezett iskolai székek újrarendelését. Az ebből a feladatból született

izgalmas remekművekből néhány jelenleg is kiállítás keretében látható a Munkácsy Emlékházban.

a képi grafikai elemek anyagszerűségbe váltottak: a vonalak drótként, a foltok kartonlapként keltek életre a diákok keze alatt

A *Lantos Katalin* iparművész, tárgy- és környezetkultúra szakos tanár által vezetett kurzus témája: *Konstrukciók és kompozíciók síkidomokra, térformákra*. Célja a léptékváltás, síkból térbe mozdulás volt. A képi grafikai elemek anyagszerűségbe váltottak: a vonalak

drótként, a foltok kartonlapként keltek életre a diákok keze alatt. Ennek számos fantáziadús variációját jelenítették meg a helyszínen bemutatott festett, könyvkötő kartonból készült munkák.

Sarkadi Árpád szobrászművész, rajztanár *Doboz-tér* elnevezésű tér-illúzió-játéka a dioráma dobozok világát idézte. Békéscsaba város nevezetességei jelentek meg papíron, melyek apró dobozokba zárva különböző hangulatban mutatták be az alkotó szemszögéből a várost.

Prém Vanda művésztanár pedig a természet, a rovarvilág leképezését, absztrakcióját tűzte ki célul, látványos és izgalmas ruha-kezdeményeket eredményezve.

A részt vevő pedagógusok hangsúlyozták a kortárs művészet és a vizuális nevelés kapcsolatát. Valódi kihívás ez, de felelősség is egyben a művészetet oktató szakembereknek. Hiszen „a középiskolai korosztály a legkritikusabb és a legpasszívabb” hangzott el az egyik tanár előadásában. Éppen ezért kiemelkedően fontos a módszer, mellyel mint „lámpás”, utat mutathatunk a művészetek erdejében, a kalandokra, újdonságokra, művészeti ismeretekre vágyó fiatalok előtt.

Bányai Inez művésztanár, öltözképtervező iparművész, *Szeberényi Gusztáv Adolf* Evangélikus Gimnázium, Békéscsaba

SOPRONI MÚZEUM

Múzeumpedagógus és iskola, vagy iskolapedagógus és múzeum?

A Soproni Múzeum kalandos programra hívta és várta a pedagógusokat. Római kori kőtárunk egyik bejáratott születésnapi party-programja a fejlámpás kincskeresés. Kiváló csapatépítő, ismeretszerző, játékos lehetőség ez gyerekeknek és felnőttek egyaránt. A pince néma sötétségében különleges útvonal várja a csapatokat. Térkép segíti az eligazodást, szobrok és kövek mögé rejtett borítékok adják a feladatokat, a fejlámpák cikázó fénycsóvái pedig igazán élménnyé teszik a keresgélést. A játék gondolkodásra, együttműködésre serkent, cserébe jókedvet, sikerélményt ad. A felügyeletet ellátó múzeumpedagógus és régész is másként van jelen: nem oktat, csupán megfigyel, és ezért akkor és azzal az információval „bújik elő”, amellyel kísérik az elakadt kalandozókat.

Saját élményt szerezni meggyőzőbb érv minden jó reklámszövegnél! Vidám és nyitott társaság ült asztalhoz a játékot követően. Portfóliót most készítő kollégáimnak jegyzem meg, szaknyelven szólva: jó volt a *ráhangelődés*, sőt a *jelentésteremtés* sem maradt el, mert a megtapasztaltakon túl tájékoztatást kaptunk a programok hátterében levő szakmai szempontokról is. Feltérképeztük a múzeum és a levéltár gazdag múzeumpedagógiai foglalkozáskínálatát.

Megismertük, milyen eszközökkel érik el, hogy a tankönyvi képek és szövegek élettel teli, valóságos alakot öltsenek. Miként válik indirektté az ismeretközlés, élménnyé a tudásszerzés.

Nemcsak várják a látogatókat, hanem maguk is szívesen mennek vendégségbe. Így azt is megtudhattuk, hogyan megy a múzeum az iskolába. Az *Utazó múzeum* névre keresztelt program

az *Utazó múzeum* névre keresztelt program első témájaként régi fotókat, vizitkártyákat, műtárgymásolatokat pakoltak bőröndbe azzal a céllal, hogy segítségükkel a diákok felfedezhessék a régi korok portrékészítése és a mai „selfie”-zés között

első témájaként régi fotókat, vizitkártyákat, műtárgymásolatokat pakoltak bőröndbe azzal a céllal, hogy segítségükkel a diákok felfedezhessék a régi korok portrékészítése és a mai „selfie”-zés között.

Kreatív csapatuk szinte bármelyik történelmi korszakhoz tud múzeumi élmény-

pedagógiát ajánlani. Ha még nincs kész program, hát kitalálják, megszerkesztik, megszervezik!

Misó Katalin tanítónő, Hunyadi János Evangélikus Általános Iskola, Sopron

KECSKEMÉTI KATONA JÓZSEF MÚZEUM

Cífrapalota és Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely⁴

Már a tanároknak is van éjszakája, de szerencsére ez csak egy péntek estét jelent, nem pedig egy hosszú éjszakát.

⁴ Az írás a szerző saját blogjára (artbrigad.blogspot.hu) készült beszámoló átvétele.

A tanáriban láttam a felhívást. Először nem is akartam elmenni, mert vagyok én eleget múzeumban, és már rám fért volna egy nyugodt, csendes délután, este. Aztán azért döntöttem mégis amellet, hogy elmegyek, mert mindkét kecskeméti helyszínen egy olyan kiállításon is ígértek tárlatvezetést, amelynek a megnyitóján nem tudtam jelen lenni, és bizony az egyiket nem is láttam a tavaszi megnyitás óta. Engem a Cifrapalotában meghirdetett *Nagyurak és vezérek – Híres avar leletek a Kiskunságból* című régészeti kiállítás érdekelt. A nyár elején készült el a teljesen besötétített terem, ahol a tárlókban ott tündökölnek ezek a csodálatos aranyleletek. Wicker Erika vezetése hasznos volt, röviden összefoglalta a legfontosabbakat, amit az avarokról tudnunk kell, és utána tárlóról tárlóra bemutatta a legszebb leleteket onnantól, amikor még nagyon gazdagok voltak az avarok, addig, mikor már elszegényedtek, és már nem volt olyan sok anyag egy-egy ékszerben, övveretben. Az első világháborús történelmi kiállításhoz kapcsolódó képzőművészeti kiállítás bemutatását ifj. Gyergyádesz László tartotta.

A vezetések után Bencsik Orsolya és Merinu Éva tájékoztatta a résztvevőket a múzeumpedagógiai foglalkozásokról. A művészeti osztályaimat szoktam én vinni, de most felvetődött bennem, hogy milyen jó lenne elhozni azt a három másik osztályt, akik faipari, ruhaipari, elektronikus és informatikus szakközepesek. De! Heti 1 órában ez igen körülményes, ráadásul, amíg elérünk a Cifrapalotába, az 20-25 perc.

Nem vártam meg a „hadtápos” vendéglátást, siettem át a Szókraténusz Játékmúzeum és Műhelybe. Szerencsére biciklivel gyorsan átértem. Már egy páran ültek az asztalnál, ahol „főúri finomságok” várták a látogatókat. Már hangzásra is jobb, mint a hadtáp. A múzeumpedagógusok készítettek a finomságokat. Az *Ők is voltak gyerekek – 18-19. századi főúri gyermekporték* című, márciusban nyílt kiállítás anyaga az Esterházy-kastélyból érkezett, és az eredeti, főúri gyerekekről készült festmények jó minőségű fotokópiáit sorakoztatja fel. A múzeumpedagógusok úgy vezettek bennünket végig, mintha mi lennénk a gyerekek, a képeket játékos feladatokon keresztül fedeztük fel. Mikor végeztünk, Kalmár Ágnes, az intézmény igazgatója beszélt még a kiegészítő kiállításról, amely a híres kecskeméti gyerekkorát mutatja be. Ezek után még egy foglalkozáson is részt vettünk, kishajót készítettünk dióhéjból, és a saját fotónkat ragaszthattuk egy főúri csemete arcának helyére, majd utána kiszínezhettük. Csodálom a múzeumpedagógusok lelkesedését, sikerült egy kellemes estét szerezniük nekem, nekünk, akik ott voltunk. Kicsit azért sajnálom, hogy a középiskolás korosztálynak nem láttam foglalkozást, bár az is igaz, hogy kaptunk szórólapokat, és szóban is beszélünk róla, hogy létezik ilyen foglalkozás. Például a Naiv Múzeumban is tartanak múzeumpedagógiai foglalkozásokat, és azt tervezem, hogy erre majd elhozom az osztályomat, mikor Henri Rousseau festészetét vesszük.

Visszatérve egy kicsit a múzeumlátogatások nehézségeire, muszáj néhány dolgot megjegyezni. Nagyon örülök, hogy végre ilyen sok, jó múzeumpedagógiai program van. Gondolom, a Tanárok éjszakája is azt a célt szolgálta, hogy minél több csoportot vigyenek el a tanárkollégák múzeumokba, kiállításokra. DE! Akkor jó lenne megkönnyíteni az eljutást, a bejutást. Noha mi helyben vagyunk, de egy dupla órán is nehéz megszervezni egy múzeumlátogatást, ha nem a tanítási nap végén van az a két óra az adott osztállyal. Napközben csak nehezen megszervezhető óracserékkel lehet megoldani. Olyan osztállyal, akikkel csak heti egy órám van, kivitelezhetetlennek érzem a dolgot. Hiába illeszkedik a tanulmányainkba az adott kiállítás. Budapestre, Bécsbe csak tanítási időn kívül, hétvégén, a saját szabadidőmet feláldozva tudok diákcsoportot vinni, pedig a tantervben benne van a nagy budapesti múzeumok anyagának ismerete, azaz a művészeti diákoknak a tanulmányaik alatt legalább egyszer el kellene jutniuk a Magyar Nemzeti Galériába, a Szépművészeti Múzeumba, a Néprajzi Múzeumba, az Iparművészeti Múzeumba és a Ludwig Múzeumba. Az ingyenes vonatozással nem szoktam élni, mert a pályaudvarról eljutni a múzeumba, esetleg egy másikba is és vissza, nem kevés tortúra 30-40 diákkal, ezért én inkább bérelt busszal megyek ilyenkor. Ha tele van a busz, akkor nem sokkal drágább, mint az ingyenes vonat plusz a helyi közlekedés díja, nem számítva a kényelmet. Mindez egy fővárosi diáknak, tanárnak sokkal könnyebb, de egy nyíregyházinak még nehezebb, mint nekem.

Mészáros Marianna művésztanár

ENDRŐDI TÁJHÁZ, GYOMAENDRŐD

A lámpás én vagyok

„Világítok a sötétségben. Utat mutatok!” Így kezdi Gárdonyi Géza *A lámpás* című regényét. Egy olyan világból és világról szólnak szavai, melyben tanítónak lenni magatartást és életformát, egy közösség szellemi életének formálóját, alakítóját jelentette.

Családi indíttatásomra és pedagógusként is érdeklődve ültem le az Endrődi Tájház utcai szobájában a kemence mellé, ahol már gyülekeztek a beszélgetés résztvevői. Dr. Szonda István, a Tájház vezetője kérdéseket tett fel a

noha mi helyben vagyunk,
de egy dupla órán is
nehéz megszervezni egy
múzeumlátogatást, ha nem a
tanítási nap végén van az a két
óra az adott osztállyal

megjelenteknek, közös gondolkodásra hívott meg valamennyiünket. Az egyház és vallás, a család és iskola szerepe hogyan változott az elmúlt évtizedekben? Milyen ma a tanító, az iskola, a család közösségének személyiségfor-

máló ereje, hatása? Milyen lehetőségei vannak az egyházi intézményeknek? Miben jelent alternatívát az államiakkal szemben?

Múlt és jelen kapcsolódott össze a választokban. A helyi katolikus plébános, Czank Gábor atya, a református lelkész, Papp Tibor, valamint Fülöp Mónika, evangélikus lelkész mesélt személyes élményeiről, hit-tanári tapasztalataikról, az otthon megtartó erejéről. Feladatokról és nehézségekről számoltak be. Arról, hogy az Istenbe vetett hittel, bizalommal lehet és kell szemlélni a rossz, az értéktelen jelenlétét, s hinni abban, hogy elhivatott emberekből álló közösségek, s az értékeket nemcsak hirdető, hanem személyes életükkel vállaló, ezáltal a fiatalokat

megszólítani tudó pedagógusok formálhatják, alakíthatják a társadalmat. Nevelhetik az újabb generációkat.

Mint nagyapám, akinek áldásos tevékenységét halála után harminc évvel is emlegetik tanítványai. Hiszen személyiségük részévé vált „Helyesírás tanár bácsi” a hangsúlyaival, türelmes magyarázataival, élete példájával. Akinek szavára mindenkor figyelni kellett... a maga idejében, a maga helyén „lámpás volt”.

személyiségük részévé vált „Helyesírás tanár bácsi” a hangsúlyaival, türelmes magyarázataival, élete példájával

A „Tanárok éjszakája” címet viselő együttlét lehetőséget adott annak tudatosítására, hogy ma „lámpásnak” lenni igazi kihívás és felelősség, életre szóló hivatás, melynek valódi beteljesedése csak Isten szeretetében történhet.

*Polányi Éva
magyar-történelem
szakos tanár,
Szent Gellért Katolikus
Általános Iskola, Gyomaendrőd*

Pásztói Múzeum – Délután 5 órára egy népes kis csapat jött össze, óvodapedagógusok, általános és középiskolai tanárok. Igazán szíves fogadtatásban volt részünk. Dr. Hír János múzeumigazgató elmondta, hogy szeretnének változtatni a régi, hagyományos múzeumi szemléleten, miszerint a múzeum a muzeológusok és kutatók külvilágtól elzárt elefántcsonttornya. A múzeumot élővé szeretnék tenni, és közelebb kívánják hozni az emberekhez. Hangsúlyozta, hogy már kisiskolás korban meg kell ismertetni a gyerekeket a múzeum kínálta lehetőségekkel, ezért munkatársaival különböző múzeumi foglalkozásokat dolgoztak ki számukra. Azt is megtudtuk, hogy a programok megvalósítására és infrastrukturális fejlesztésekre igen jelentős pályázati támogatást nyert el a múzeum. Dr. Gherdán Katalin egy nagyon szemléletes előadással mutatta be, hogy a múzeumi tárlatok és gyűjtemények anyagai szinte valamennyi tantárgyhoz jól illeszthetőek, és hatékonyan felhasználhatóak azok oktatásában. Kormos Vanda bemutatta az Oskolamester házához, valamint Rajeczky Benjámin zenetudós emlékkiállításához elkészített feladatlapos foglalkozások anyagát.

Dr. Hír János körbevezette a résztvevőket a kiállításokon.

Nádiné Nagy Márta, Nádi Zoltán tanárok, Mikszáth Kálmán Líceum, Pásztó